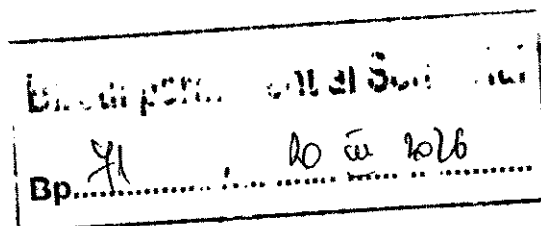
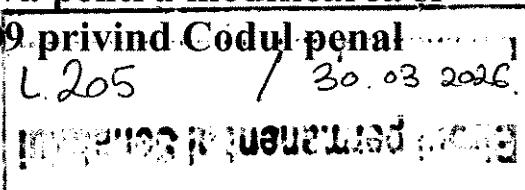

CONSILIUL LEGISLATIV

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (b71/17.02.2026), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/841/23.02.2026 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D109/24.02.2026,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, și al art. 29 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul Penal, cu modificările și completările ulterioare, în sensul instituirii răspunderii penale a minorului care a împlinit vârsta de 12 ani pentru săvârșirea anumitor infracțiuni, dacă se dovedește că a săvârșit fapta cu discernământ.

Totodată, se preconizează eliminarea condiției dovedirii săvârșirii faptei cu discernământ în cazul minorilor cu vârsta între 14 și 16 ani, precum și înăsprirea regimului juridic al măsurilor educative care se pot lua față de minorul care răspunde penal.

2. Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea

dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. La **partea introductivă a art. I**, pentru o informare completă, sintagma „Monitorul Oficial” se va reda sub forma „Monitorul Oficial al României”.

5. La **pct. 1**, referitor la modificarea **art. 113**, în ceea ce privește vârsta minimă a răspunderii penale, menționăm că aceasta este în prezent de 14 ani.

Stabilirea vârstei minime a răspunderii penale reprezintă o alegere de politică penală care ar trebui fundamentată pe studii referitoare la aceste aspecte, ținându-se seama, în același timp, de prevederile instrumentelor juridice internaționale la care România este parte. Precizăm că, potrivit art. 11 alin. (1) din Constituție, statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

În acest sens, așa cum s-a subliniat în doctrină¹, în materia răspunderii penale a minorilor sunt incidente documentele internaționale privind prevenirea și combaterea delictvenței juvenile, aprobate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, îndeosebi cele ale Convenției Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea generală a ONU la 20 noiembrie 1989 și ratificată de România prin Legea nr. 18/1990.

Chiar dacă art. 40 pct. 3 lit. a) din Convenție stabilește doar necesitatea ca statele să stabilească o vârstă minimă sub care copiii să fie prezumați ca neavând capacitatea de a încălca legea penală, trebuie precizat că în Comentariul general nr. 24 (2019) privind drepturile minorilor în sistemul justiției cu minori al Comitetului pentru drepturile copilului se subliniază că 14 ani este cea mai frecventă vârstă minimă a răspunderii penale stabilită la nivel internațional.

În plus, se menționează următoarele:

„22. Dovezi documentate din domeniul dezvoltării minorilor și al neuroștiinței indică faptul că maturitatea și capacitatea de raționament abstract continuă să se dezvolte la minorii cu vârste cuprinse între 12

---

¹ Costică Bulai, Bogdan Nicolae Bulai, în George Antoniu, Tudorel Toader (coordonatori), *Explicațiile noului Cod penal*, Volumul II (Articolele 53-187), Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 339.

și 13 ani, ca urmare a faptului că nu li s-a dezvoltat complet cortexul frontal. Prin urmare, este puțin probabil ca aceștia să fie conștienți de impactul acțiunilor lor sau să înțeleagă procedurile penale. În plus, aceștia sunt afectați de intrarea lor în adolescență. Astfel cum subliniază Comitetul în Comentariul general nr. 20 (2016) privind punerea în aplicare a drepturilor copilului în perioada adolescenței, adolescența este o etapă definitorie unică a dezvoltării umane, caracterizată de o dezvoltare rapidă a creierului, ceea ce afectează asumarea de riscuri, anumite tipuri de procese decizionale și capacitatea de a-și controla impulsurile. Statele părți sunt încurajate să ia notă de constatările cercetărilor științifice recente și să crească vârsta minimă a răspunderii penale în consecință, (stabilind-o) la cel puțin 14 ani. În plus, dovezile din domeniul dezvoltării infantile și neuroștiinței indică faptul că maturizarea creierului continuă și după vârsta adolescenței, afectând anumite tipuri de procese decizionale. Prin urmare, Comitetul felicită statele părți care au stabilit o vârstă minimă a răspunderii penale mai mare, de exemplu 15 sau 16 ani, și îndeamnă statele părți să nu reducă, în niciun caz, vârsta minimă a răspunderii penale, în conformitate cu articolul 41 din Convenție”.²

Prin urmare, regula propusă, potrivit căreia minorul răspunde penal după împlinirea vârstei de 14 ani, fără a se mai impune condiția dovedirii discernământului în cazul faptelor săvârșite de minorul între 14 și 16 ani, precum și excepția de la această regulă, respectiv instituirea răspunderii penale a minorului între 12 și 14 ani dacă se dovedește că a săvârșit cu discernământ anumite infracțiuni expres enumerate în text, trebuie reanalizate, sub aspectele sus-menționate.

Sub rezerva acestei observații, la textul propus pentru **art. 113 alin. (2)**, pentru rigoarea redactării, cifrele „2” și „3” prin care sunt identificate alineate ale unor articole trebuie încadrate între paranteze.

6. Semnalăm că normele propuse la **pct. 3** pentru **art. 115 alin. (3) și (4)** ar trebui prevăzute în cuprinsul art. 114 - Consecințele răspunderii penale - de care se leagă tematic, cu revederea normelor de trimitere.

Sub rezerva observației de mai sus, la **partea dispozitivă**, formularea „alin. (3) și alin. (4)” se va reda sub forma „alin. (3) și (4)”.

---

² <https://ier.gov.ro/wp-content/uploads/2022/07/ONU-CRC-C-GC-24-RO.pdf>

În plus, în textele propuse pentru aceste alineate, din considerente de redactare, după literele „a” și „b”, din normele de trimitere la dispozițiile art. 115 alin. (1) pct. 2, se va insera câte o paranteză.

7. La **pct. 4**, în cuprinsul normei propuse pentru **art. 117 alin. (1)**, pentru corectitudinea exprimării, sintagma „o durată cuprinsă între 3 - 6 luni” trebuie redată sub forma „o durată cuprinsă între 3 și 6 luni”.

Observația este valabilă pentru **toate situațiile similare** din proiect.

8. La **pct. 9**, prin modificarea **art. 123 alin. (1) lit. a)** se propune ca, în situația în care minorul nu respectă, cu rea-credință, condițiile de executare a măsurii educative neprivative de libertate sau obligațiile impuse, instanța să poată dispune prelungirea măsurii educative luate inițial, inclusiv cu depășirea maximumului prevăzut de lege peste aceasta.

Precizăm însă că soluția legislativă nu este corelată cu dispozițiile art. 123 alin. (1) lit. c), rămas nemodificat, potrivit căroră, în cazul în care, inițial, s-a luat măsura educativă neprivativă de libertate cea mai severă, pe durata ei maximă, instanța dispune înlocuirea respectivei măsuri cu internarea într-un centru educativ.

Se impune, de aceea, reanalizarea, sub acest aspect, a soluției legislative propuse.

9. La **pct. 12**, întrucât **art. 125** este propus a fi modificat în întregime, la marcarea alineatelor nu trebuie folosite cifre cu indici.

Ca urmare, este necesar ca **alin. (6¹), (7) și (7¹)** să fie numerotate ca alin. (7), (8), respectiv (9).

La actualul **alin. (6¹)**, care va deveni alin. (7), pentru corectitudinea normei de trimitere, sintagma „persoana liberată în condițiile alin. (40 lit. b)” trebuie redactată sub forma „persoana liberată în condițiile alin. (4) lit. b)”.

În ceea ce privește soluția legislativă propusă în cuprinsul actualului **alin. (7¹)**, semnalăm că în doctrină³ s-a precizat că „*în cazul săvârșirii după liberare a unei noi infracțiuni, respectiv a unui concurs (real sau ideal) de infracțiuni, până la împlinirea duratei măsurii intrnării, vor fi incidente dispozițiile art. 129 alin. (2) lit. b) - d) Cod penal ce reglementează pluralitatea de infracțiuni atunci când una dintre infracțiuni este comisă în minorat, iar cealaltă după împlinirea*

---

³ Mihail Udrioiu, *Sinteze de Drept penal. Partea Generală*, vol. II, Ediția 4 - revizuită și adăugită și reactualizată, Editura C.H.Beck, București, 2023, p. 1069.

*vârstei de 18 ani, iar nu instituția revocării liberării, **noile infracțiuni fiind comise de un major (s.n)***”. Se impune, de aceea, reanalizarea textului sub acest aspect.

10. Semnalăm că soluția legislativă propusă la **pct. 12** pentru **art. 125 alin. (6¹)**, referitoare la executarea restului rămas neexecutat din durată măsurii internării într-un penitenciar de către persoana majoră liberată din centrul de detenție în condițiile art. 125 alin. (4) lit. b), determină și necesitatea completării **Legii nr. 254/2013** privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, cu norme referitoare la această situație.

Precizăm că, în prezent, Legea nr. 254/2013 cuprinde, în art. 182, doar dispoziții referitoare la continuarea executării măsurii educative privative de libertate într-un penitenciar, în cazul schimbării regimului de executare potrivit dispozițiilor art. 126 din Codul penal.

Se impune, de aceea, completarea corespunzătoare a proiectului.

PREȘEDINTE

Florin IORDACHE

București
Nr. 244/19.03.2026